

Agda Östlund: Föredrag för kvinnans rösträtt

Talare
Agda Östlund
Politiker

Datum
13 maj 1917

Plats
Stockholm

Det är länge, som vi kvinnor arbetat på att vinna medborgarrätt i vårt eget land.

Bara den organisation jag tillhör räknar om några dagar 25 år bakom sig, 25 år av tröget arbete för kvinnornas höjande och för medborgarrätten.

Dock ju kvinnornas rösträttsfråga av ännu äldre datum, om också då den skymdes undan av männens kamp för utvidgad medborgarrätt.

Här sitta i dag grånade kämpar, pionjärer, som inlagt sin varmaste tro på rättvisa och det bästa av sitt livs arbete i kampen för kvinnans frigörelse hittills utan annat resultat än att denna strid om rätten med varje år som gått blivit allt skarpare och intensivare.

Ja ty även arbetet för kvinnorösträtten har på sätt och förvandling. vis undergått en denna fråga som ett den enkla rättens

Från början sågs bud att kvinnan som samhällsmedlem borde ha given rätt att inom samhällslivet försvara, trygga och förbättra sin ställning och taga del i representation och lagstiftning. Rättsynpunkten vara alltid den främsta för kvinnorna.

Men mellan kvinnornas uppfattning av medborgarrätten och första kammarens uppfattning har det varit "befäst ett stort svalg", och under de år som gått har det ständiga svaret från denna kammare till kvinnorna varit: Ni äro inte mogna, mina damer!

Först verkade detta svar så gott som ofattbart, men så småningom ha vi ju förstått, att första kammaren velat lära. kvinnorna, att rättfärdighetssynpunkter äro inte nog för att kräva rösträtt.

Nå, vi ha gått framåt man lär ju av livet och även kvinnorna åtminstone en del ha tagit sin tillflykt till partierna.

Då är det liksom man börjat förstå oss bättre och första kammaren låter oss veta att i grund och botten är kvinnorösträttsfrågan en fråga om makten och ingenting annat.

Under tiden ha vi svenska kvinnor fått bevittna hur det ena landet före och det andra efter (om vi nu främst tänka på våra nordiska grannländer) gått kvinnornas krav till mötes och erkänt kvinnorna som medborgare.

Och nu har plötsligt trotsande makt och myndighet - trotsande fördomar, kalkyler och utredningar genom världskriget kvinnornas rösträttsfråga förts med i den lavin, som rullar världen framåt!

I olika krigförande länder har man nu på allvar tagit upp frågan om kvinnornas medborgarrätt, sedan man där på sina håll till sin stora häpnad måst konstatera, att kvinnorna besitta en lika hög grad av medborgaranda (således äro lika mogna?) som männen. Tills det längsta steget i den riktningen tagits av Ryssland, "barbarstaten", som efter allt att döma blir det första av dessa länder, där kvinnorna få sin fråga i säker hamn.

Det är väl inte underligt, om vi svenska kvinnor i allt detta skönja en ljusning även för vårt land.

Det är väl inte underligt, om vi nu med något av tro och segervisshet bära fram vårt gamla krav på medborgarrätt.

Och ändå har denna morgonrodnad sina stora svarta fläckar.

Vi arbetarkvinnor ha fullt klart för oss, att kravet på rösträtt och valbarhet för kvinnorna på samma villkor som för män med de nuvarande rösträttsbestämmelserna, för närvarande inte på långt när skulle giva oss det vi väntat av rösträttsfrågans lösning.

Tusental av arbetarklassens män och även självförsörjande kvinnor äro genom denna kristid komna i en ekonomisk misär, som de sent eller aldrig skola kunna resa sig ur. Dyrtid, arbetslöshet och mobilisering ha åstadkommit ett

fullständigt förstörelseverk inom arbetarklassens led. När vi veta, att så många män ända till 40 och 50 procent och mer stupat på utskylds- och fattigvårdsstrecken förut då säger oss den enklaste eftertanke hur det skall bli nu.

Vi kvinnor, som leva under samma villkor som arbetarklassens män, vi som få arbeta som de, försaka som de och, om det kniper, svälta som de för oss att nu med alltför stor entusiasm hälsa utsikten att få rösträtt på samma villkor som de är knappast möjligt, ty tyvärr kan man frukta, att för många av de våra likheten endast skulle komma att bestå i att falla på samma streck som männen.

Det är snarare med en känsla av självövertinnelse än av ljus förhoppning, som arbetarklassens kvinnor i dag delta i detta opinionsmöte för att ännu en gång gemensamt hävda kvinnornas rätt. Det är inte vårt fel att så är.

Alla värden byta i dessa dagar form. Det som för ett par år sedan hade varit en antaglig lösning av vår rösträttsfråga har inte samma värde i år. Det som t. o. m. i år kunde vara en acceptabel lösning av frågan behåller icke samma värde till ett annat år, man måste sätta kraven högre.

Det förefaller mig troligt, att de socialdemokratiska kvinnorna för framtiden komma att tillämpa denna uppfattning i sitt arbete.

Men å andra sidan sett, arbetarklassens ställning är för närvarande så hopplös, så förtvivlad, hotad av livsmedelsbrist och prisförhöjning, bostadsnöd och hyresstegring. Framför oss r arbetslöshet, kanske hungersnöd - nöden är ju nära nog det enda som ej ransoneras, där få vi äntligen alltihop - arbetarkvinnorna stå som aldrig förr mobiliserade mot svälten och olyckan, icke en tänker på att svika plikten mot de sina.

Måne inte vårt lands regering skulle kunna anse denna kvinnornas gärning lika lika nödvändig, lika samhällsgagnande och betydelsefull för vårt land, som man inom de krigförande länderna erkänt det vara, att kvinnorna givit sin arbetskraft. åt ammunitionsfabrikerna.

Man bli blir betänksam, då man ser att utan att ett steg tages. till utvidgning av folkets medbestämmanderätt så kommer man och med den mest inställsamma min i världen bjuder folket ett nytt ok den civila värnplikten. Det hjälper inte mycket och förbättrar inte saken, att det skulle vara för vår egen skull arbetet

behövs, för arbetarklassen bleve det ett nytt offer trots alla vackra omskrivningar.

Den svenska arbetarklassens både män och kvinnor skulle behöva känna, att det inte endast är när mobiliseringsklockorna ringa eller när vårt land behöver försvar mot yttre fiender, som vi äga en hembygd och ett fädernesland. Och ännu en gång skulle det kunna besannas att:

"Det folket är gott i sin innersta rot, och går man det till mötes, så kommer det emot."

Nå, men, kan det invändas, medborgarrätten skulle icke förmå förbättra vår ställning, icke inverka på livsmedelsbristen, icke leda till någonting för ögonblickets krav.

Nej, det är sant. Men vi kvinnor kunna ej längre finna oss i att endast bli anropade att vara med, när det gäller att pressa ner arbetarklassens villkor. Vi vilja få rätt att vara med, när det gäller att bygga upp. Vi skulle få en smula mod att arbeta för framtiden!

Hur vi kvinnor skulle använda vår rösträtt?

På denna fråga skulle jag vilja svara med att citera en av dem, som inom den svenska rösträttsrörelsen tog sig an arbetet långt före oss andra, fru Ann Margret Holmgren, som i en enquête besvarat frågan "Vad kvinnorna skulle göra om de komme till makten?" Hon säger, kortast och enklast av alla: "Vi skulle sätta in vårt modershjärta."

De tankar, som äro koncentrerade i dessa få ord, ha gått som en röd tråd genom hela den svenska kvinnorösträttsrörelsen. De ha varit och är lösen för vårt rösträttsarbete.

Skall första kammaren ännu en gång säga oss att denna insats är inte lämplig i svensk politik? Skall man säga oss att vi ännu kunna vänta...?

Vi vädja dock ännu en gång till riksdagen att taga emot vad vi bjuda.

Betänk dock att för många av oss är insatsen av vårt modershjärta det enda vi

äga, och vi tro att det är vad världen för närvarande bäst behöver.

Taggar

1910-tal, 1917, Kvinna, Politiska tal, Rösträtt

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/agda-ostlund-foredrag-for-kvinnans-rostratt>